

ZLATÝ ZÁCHRANÁŘSKÝ KŘÍŽ

20.ROČNÍK ZA ROK 2018

"Záchranářství je stav mysli"

1A. Záchranářský čin laiků subkategorie dospělých

Keškaři

Zlatý záchranářský kříž

Radovan Stránský a Martina Součková

Záchrana čtyř lovců kešek v sobotu 9. června 2018, kteří podcenili počasí a v nevhodný čas se je vypravili hledat do koryta Motolského potoka, jenž je čtyři kilometry veden v podzemí. Právalový déšť podzemí rychle zaplavil a nebohé keškaře vzal s sebou tak, že skončili až v rozbouřené Vltavě. Muž se ženou bohužel utonuli, další dva zachraňovali právě **Martina s Radovanem**.

„Zatím jsem nikdy takhle nezachraňovala lidi, kteří nemají nic společného se sportem,“ vysvětlila Martina, která je trenérkou veslařského klubu Slavia Praha. „Ve Vltavě už jsem byla několikrát, tahala jsem z ní většinou děti zpátky na loď nebo do člunů, ale ne lidi, kteří se skutečně topili a byli v nebezpečí života.“ Přesto neváhala ani vteřinu a na rozbouřené vodě se na katamaránu vydala tonoucí lidi zachraňovat. Co se jí v dané chvíli, kdy nasazovala vlastní život, honilo hlavou? „To, že tam za nimi musím, vím, jaká ta voda dokáže udělat nástrahy“.

Druhý ze statečných zachránců byl Radovan Stránský, bývalý armádní námořník, který podobných příhod zažil několik. Ne však na Vltavě. „Nikdy předtím jsem na Vltavě nezažil situaci, kdy někdo spadl do vody, a musel jsem jej z ní tahat,“ přiznal Radovan, který má za sebou coby bývalý člen armádní záchranářské služby kurzy přežití a na vodě se dle svých slov pohybuje od čtyř let.

„Člověk je naučený, co v takových případech dělat, a když k tomu dojde, jde to tak nějak automaticky,“ říká. „Bylo to ale hodně ztížené počasím, které ten den bylo. Panoval silný vítr i proudy byly jiné a snášely nás rychleji, než je obvyklé, ke splavu. Slečnu to stahovalo ke dnu, já jsem ji držel, aby mi nezmizela pod hladinou,“ líčí detaily záchrany, při které měl sám namále.

Oběma záchrancům se díky odvaze podařilo zachránit dva lidské životy.

1B. Záchranářský čin laiků subkategorie děti a mládež do 18 let

Záchrana dívky z vody po prolomení ledu zamrzlého rybníka

Zlatý záchranářský kříž

Tomáš Maša

Jedenáctiletá žákyně základní školy se se svou stejně starou kamarádkou v březnový podvečer procházely poblíž rybníka Klimšák v Rájci Jestřebí. Jednu z dívek napadlo, že by mohla vyzkoušet vstoupit na led rybníka a vyzkoušet jeho tloušťku. Panovalo sice mrazivé počasí, nicméně led nebyl ještě natolik silný, jak si dívka myslela a aby ji udržel. Svou pomalou klouzavou chůzí se dostala asi dvacet metrů od břehu, když se náhle led pod dívkou prolomil. Dívka se ocitla až po krk v ledové vodě. Podařilo se jí sice zachytit okraje ledu, ale zpět na led se už dostat nemohla. Snažila se alespoň přidržovat okraje ledu a udržet hlavu nad hladinou. Zoufalé počínání spolužaček sledoval z břehu rybníka o čtyři roky starší kamarád Tomáš. Nezaváhal ani minutu a odvážně se vydal na led s cílem dívku zachránit. Opatrně se doplazel až na okraj prolomeného ledu a kamarádce pomohl vylézt zpět na led. Pak se společně doplazili na břeh rybníka, odkud zamířila promočená a notně promrzlá dívka domů do bezpečí. To už kamarádka ze břehu zavolala záchranáře. Jejich pomoc, stejně jako pomoc přivolaných policistů dívka již naštěstí nepotřebovala.

2. Záchranářský čin profesionálů jednotlivců

Záchrana tonoucího muže z rozvodněné řeky

Zlatý záchranářský kříž

prap. Tomáš Kocmánek

V červenci 2018 si chtěl zachráněný zaplavat v řece Ostravici, ale silný proud rozvodněné řeky mu nedovolil vrátit se zpět na břeh. Chytil se alespoň kusu plovoucího dřeva. Na pomoc mu skočil jeho starší známý, kterého proud strhl pod hladinu. Po chvíli se vynořilo jeho bezvládné tělo, které tok řeky unášel dále po proudu.

Na místo přijely policejní hlídky. Jedna začala zachraňovat již značně vyčerpaného muže držícího se klády, což se jim podařilo a předali ho do péče zdravotníků. Tělo druhého muže ale stále unášel proud. **Praporčík Tomáš Kocmánek** v místě, kde tělo spatřil, vstoupil do řeky. Silný proud rozvodněného toku ho však strhával, voda mu sahala nad hrudník, byla kalná, ale podařilo se mu s vypětím sil zachytit proplouvající tělo. Kolegové je potom oba vytáhli na břeh. Tonoucí byl v bezvědomí, s viditelným poraněním hlavy. Po jeho vytažení na břeh dorazila jednotka hasičů, která muže od vyčerpaných policistů převzala a zahájila okamžitou resuscitaci, následně si ho převzali zdravotníci. Po převozu do nemocnice bohužel zemřel.

Masáž srdce až do svého úplného vyčerpání zachránil život

čestné uznání

prap. Ladislav Kubák

V pondělí 2. července v podvečer v obci Velké Svatoňovice na polní cestě poskytl **Ladislav Kubák** nepřímou masáž srdce dvačtyřicetiletému muži, když se vracel z celodenního 50 km dlouhého náročného cyklovýletu. Sám vlastně neví, proč se v posledních metrech vydal cestou, kterou obvykle nejezdí. Při sjíždění z mírného svahu viděl na polní cestě ležet nehybné tělo cyklisty. U ležícího muže v té době byli dva muži, p. Kubák zastavil a dotázal se, co se děje. Odpověď zněla jasně. Kamarád jednoho z nich dostal patrně „infarkt“. P. Kubák okamžitě seskočil z kola a začal u ležícího muže provádět nepřímou masáž srdce. Muž byl bledý a bez jakýchkoliv známek života, navíc poznal, že muže zná osobně.

Policista požádal jeho kamarády o zavolání záchranné služby a o přeparkování traktoru, který blokoval příjezd. Bez těchto pokynů by mohly být ztraceny cenné vteřiny. Po celou dobu u pacienta prováděl nepřetržitou masáž srdce a přes hlasitý odposlech komunikoval s operátorkou záchranky. Při provádění resuscitace muž, který na počátku nejevil známky života, začal „dostávat barvu“. Policista i přesto v masáži pokračoval, jelikož jej k tomu vedla operátorka záchranky a on si vzpomněl na informace, které získal před 12 lety jako dobrovolný hasič.

Masáž trvala dlouhých 7 minut, až do příjezdu vozidla Báňské záchranné služby s AED, která si muže převzala. Policista na několik minut skončil zcela vyčerpaný. Bez aktivního přístupu a především poskytnuté nepřímé masáže srdce hned po jeho nalezení by muž pravděpodobně ještě na místě zemřel a záchranáři by bohužel odjížděli bez pacienta. V současné době je zachráněný po operaci srdce (bypass).

Ladislav Kubák si z této náročné záchranné akce odnesl kromě jiného i jeden poznatek: „*Pokud masíruješ na šotolině, podlož si něčím kolena!*“ Potom co zcela vyčerpaný odpadl, zjistil, že jeho kolena jsou rozedřená do krve.

3. Záchranářský čin profesionálního týmu

Záchrana posádky potopeného vozidla

Zlatý záchranářský kříž

HZS Plzeňského kraje hasičská stanice Domažlice

nprap. Jakub Hoffman velitel zásahu, pprap. Martin Mráz, pprap. Martin Sterzl, nstržm. Josef Konrády, nstržm. Martin Vondrovic, nstržm. Lukáš Pernikl, nprap. Vojtěch Jírovec, nstržm. Bořek Holub, nstržm. Petr Rozhon

Policie ČR, územní odbor Domažlice, Dopravní inspektorát Domažlice - prap. Martin Jurčo a prap. Jaroslav Schweiner

Policie ČR, územní odbor Domažlice, Obvodní oddělení policie Kdyně - prap. Dis. Zdeněk Hanák a pprap. David Stauber

Zdravotnická záchranná služba Plzeňského kraje, výjezdová základna Domažlice - Dis. Marian Smolík a Petr Svoboda

Nominovaní již společně 15. prosince 2018 zasahovali u předchozích dvou dopravních nehod, které měly podobný průběh. U této nehody se však již od 1. minuty vědělo, že jde o mimořádně vážnou situaci, automobil byl v korytě potoka, převrácený na střechu, zanořený do bahna a téměř celý zatopený vodou. Po odpáčení zadních dveří byla z vozu vytažena jedna žena v bezvědomí, zahájena okamžitá resuscitace. Za použití navijáku bylo provedeno částečné vynoření a stabilizace automobilu na bok, otevření předních dveří spolujezdce a jejich zajištění hadicovými vazáky. Následné vytažení dvou mužů z přední části vozidla, jednoho muže ze zadní části a zahájení resuscitace. Bohužel se podařilo zachránit pouze ženu, ostatní následky nehody nepřežili.

Zavalený bagrista

čestné uznání

Hasičský záchranný sbor Moravskoslezského kraje, územní odbor Karviná

npor. Ing. Tomáš Blatoň, ppor. Petr Klimoš, ppor. Mgr. Jakub Gřešica, pprap. Michal Kysa, nstržm. Petr Langer

9. října 2018 došlo k neočekávanému pohybu černouhelných kalů při jejich těžbě a k následnému zavalení dvou bagrů. Jeden z bagristů zůstal uvnitř stroje uvězněn, druhému se podařilo na poslední chvíli z kabiny vylézt a zůstal sedět na malém kousku střechy kabiny obklopen masou nebezpečné hmoty. Velitel zásahu rozhodl o nasazení speciálních nafukovacích saní, se kterými zachránili bagristu ze zavaleného bagru. Souběžně začala záchrana druhého bagristy. Motor bagru stále běžel a hasiči dávali také signál klepáním na ocelové rameno bagru, zpětná odpověď se však stále neozývala. Po vyčerpávajícím hrabání však bylo zjištěno, že celý prostor kabiny je zatopen černou masou a strojník nejeví známky života. Velitel zásahu rozhodl o postupném a bezpečném odtěžení kalů kolem celého bagru a následném vyproštění těla bagristy pomocí dalšího bagru, které probíhalo intenzivně celou noc. Během celého zásahu hrozilo riziko nekontrolovatelného sesuvu černé masy, záchranáři tak byly po celou dobu v ohrožení života.

4. Nejkurióznější záchranářský čin

Skrytý hrdina - záchrana lidského života přes telefonní sluchátko

Zlatý záchranářský kříž

nprap. Miroslav Slavík

Dne 6. 1. 2018 přijal **nprap. Slavík** oznámení od muže, který uvedl, že usnul v kontejneru na papír v Kroměříži na blíže neurčeném místě a momentálně se nachází uvnitř popelářského vozu, kde probíhá lisování papíru. Nprap. Slavík dokázal situaci rychle vyhodnotit a za využití svých zkušeností, místní a osobní znalosti v krátkém časovém úseku zjistit název firmy, místo události, aktuální polohu vozu, vyzoomět kompetentní osobu k zastavení činnosti lisovacího zařízení vozu a zajistit součinnost složek IZS na místě.

Díky profesionálnímu přístupu nprap. Slavíka se tato událost obešla bez ztráty lidského života pouze s poraněním kyčle a je důkazem toho, že zachránit život může kdokoliv z nás, ať se nachází přímo na místě události nebo na druhém konci telefonního sluchátka.

5. Humanitární čin mimo území ČR

Záchrana tří vyčerpaných osob ze stěny Matterhornu

Zlatý záchranářský kříž

HZS Libereckého kraje, oddělení KOPIS - prap. Tomáš Fotr a por. Bc. Daniel Jarolím

Dne 2. 7. 2018 přijalo krajské operační a informační středisko HZS Libereckého kraje tísňové volání občana ČR s žádostí o pomoc. Sdělil, že se nachází společně s dalšími dvěma horolezci v dosti svízelné a životu nebezpečné situaci, ve stěně hory Matterhorn, na výstupové trase z italské strany.

V době ohlášení na místě události panovalo krajně nepříznivé počasí, pršelo a teplota vzduchu byla okolo 2°C. Volající oznámil, že jsou všichni promrzlí, vyčerpaní a nemají sil na návrat do horské chaty Refuge Duc des Abruzes ál Oriendé, odkud na výstup nastupovali.

Na základě zjištěných údajů se podařilo operačnímu technikovi velmi přesně lokalizovat polohu české skupiny, která se nacházela v nadmořské výšce 3 200 metrů.

V záchraně dále koordinovaně pokračoval OPIS GŘ HZS ČR s policejním prezidiem a italskou policií. Všichni tři byli zachráněni pomocí vrtulníku a jsou v pořádku.

6. Výjimečný přínos pro záchranářství

Ing. Karel Richter IN MEMORIAM

Zlatý záchranářský kříž

Karel Richter se narodil 19. listopadu 1950 v opavském Slezsku, jeho rodnou obcí byly Kylešovice.

Po maturitě absolvoval Odbornou školu požární ochrany ve Frýdku-Místku a následných sedm let v ní vyučoval. Počátkem sedmdesátých let vystudoval Vysokou školu požární ochrany v Moskvě a po jejím absolutoriu pracoval jako asistent na Katedře techniky požární ochrany a bezpečnosti průmyslu Vysoké školy báňské v Ostravě.

Z Ostravy přešel do Prahy na Svaz požární ochrany, kde pracoval jako vedoucí technického oddělení, později jako vedoucí Metodického centra a ústředního hasičského muzea v Přibyslavi.

Po návratu do Prahy řídil kancelář Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska.

Starostou Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska byl poprvé zvolen v roce 2000 a tuto funkci vykonával plných 18 let. Poprvé byl zvolen ve Žďáře nad Sázavou, důvěru mu dali i delegáti dalších tří sjezdů - v roce 2005 v Klatovech, v roce 2010 v Ostravě a naposledy v roce 2015 v Pardubicích.

Po celou dobu své aktivní činnosti na úseku požární ochrany, zejména v době, kdy stál v čele celorepublikové organizace dobrovolných hasičů čítající více jak 350 tisíc členů, se zcela výjimečně zasloužil o rozvoj dobrovolnictví a záchranářství.

7. Cena časopisu RESCUE report

MUDr. Gianna Conti

Zlatý záchranářský kříž

Za 20 rokov sa oceňovanie Zlatým záchranárskym krížom stalo fenoménom, inštitúciou, ktorá vyzdvihla na mediálne výslnie dovedy schované a neznáme aktivity zložiek Integrovaného záchraného systému, príslušníkov Hasičského a záchraného zboru, Policajného zboru a Záchrannej zdravotnej služby. Rovnako zviditeľňuje aj heroické činy laikov pri záchrane života. Dnes oceňovanie berieme takmer jako samozrejmosť, ale rozbehnúť túto akciu do dnešnej podoby si žiadalo nadľudské úsilie pri presvedčaní riadiacich zložiek, ministerstiev, nadriadených, pri získavaní sponzorov, ale aj pri dokladovaní nominácií. Dr. Conti jako duša a motor, spolu s malým kolektívom spolupracovníkov vyzdvihli za 20 rokov stovky mimoriadnych osobností, kolektívov, jedincov do svetla médií, do prezidentských palácov a na obrazovky televízií. Osobnosti, kolektívy, ktorých aktivity, akcie, výjazdy by ostali neviditeľné. Vďaka neúnavnému úsiliu nominovanej obyvateľia Českej a Slovenskej republiky vedia, že v prípade úrazov, náhlych ochorení, hromadných nešťastí, požiarov, havárií a kriminálnych činov sa môžu spoľahnúť na zložky IZS.

8. Cena generálního mediálního partnera

Duchapřítomný čin v pravou chvíli

Lukáš Ludvík

K velké tragédii mohlo dojít v sobotu 28. července 2018 na fotbalovém turnaji na hřišti ve Strážovicích u Mirotic na Písecku. Několik mladých lidí zde popíjelo alkohol, mezi nimi byla i čtrnáctiletá dívka. Vypila velké množství alkoholu a začala zvracet. Po chvílce přestávala dýchat. Jeden z přítomných chlapců přiběhl k nedaleké tribuně, kde naštěstí seděl patnáctiletý **Lukáš Ludvík**. Z panického křiku chlapce pochopil, že jedna z dívek leží nedaleko na zemi, zvrací, nemůže dýchat a ztrácí vědomí. Lukáš nezaváhal a běžel s ním. Šlo o čas. To si Lukáš uvědomil a přesto, že se první pomoc nikdy nikde neučil, nezaváhal ani vteřinu a začal dívce zachraňovat život. Zaklonil jí hlavu a položil jí na bok, aby se neudusila. Duchapřítomně zakřičel na jednu z přihlížejících dívek, aby zavolala záchranku a zároveň ji poslal na cestu, aby na sanitku čekala. Sám přitom seděl u opilé dívky a držel jí zakloněnou hlavu. Najednou ucítil, jak jí povolily svaly a v tu chvíli přestala dýchat. První pomoc viděl jen v televizi, přesto bezvládnou dívku položil na záda a začal jí oběma rukama stlačovat hrudník. Po chvílce začala dýchat. Proto ji znovu položil na bok a zaklonil jí hlavu. Doufal, že už se dívka z nejhoršího dostala. Po minutě však znovu přestal slyšet její dech a musel znovu začít s resuscitací. Asi po patnácti stlačení hrudníku začala znovu dýchat. Lukášovu snažení přihlíželo spousta dospělých osob. Jedna paní pak začala ostatní organizovat a poslala Lukášovi na pomoc jednoho muže, který uměl poskytnout první pomoc a ten začal dívku několikrát resuscitovat místo Lukáše. Lukáš mu přitom neustále pomáhal a to až do příjezdu záchranné služby. Sundal si tričko, které namočil do vody, protože bylo potřeba dát dívce studený obklad. Záchranáři museli dívku ještě několikrát resuscitovat, protože opakovaně přestávala dýchat. Lukáš svým téměř profesionálním činem bezesporu zachránil dívce život. Přesto, že je naprostý laik, zachoval ve stresové situaci klid a dívce navzdory svému nízkému věku pomohl.

9. Cena generálního ředitele HZS ČR

Záchrana osob z hořící budovy

HZS Ústeckého kraje, Územní odbor Ústí nad Labem, Stanice Ústí nad Labem, četa A

nprap. Vlastimil Kůstka, velitel zásahu, ppor. Jánošík Martin, pprap. Honzajk Jan, nstržn. Tomášek Matěj, nstržm. Jindřich Karel, nstržm. Bolík Tomáš, nstržm. Fišera Roman, pprap. Drábek Vladimír, nprap. Novotný Vladimír, por. Smutný Stanislav, nprap. Kuchynka Petr, pprap. Krákora Martin, nstržm. Čvančara Martin, nstržn. Bouška Dušan, pprap. Horníček Miloslav, nstržm. Petr Marek

Dne 22. 3. 2018 vyjela jednotka HZS k požáru obytné výškové budovy.

Na místě bylo zjištěno, že se jedná o požár bytu v prvním poschodí. Před příjezdem jednotky opustila hořící budovu jedna dospělá osoba a dvě děti. Velitel zásahu byl upozorněn na čtyři osoby, které před požárem uprchly na střechu budovy. Ihned požádal o vypnutí elektrického proudu v trolejovém vedení z důvodu bezpečného ustanovení výškové techniky a následné evakuace osob ze střechy budovy. Současně vyslal průzkumnou skupinu do podkroví budovy, která objevila ve značně zakouřených prostorách dospělé osoby a děti. Neprodleně bylo zahájeno vynášení těchto bezvládných těl dětí a dospělých osob ven z objektu.

Postupně bylo zachráněno 14 osob, z toho 7 dětí. Ze střechy budovy byly zachráněny dále 3 dospělé osoby a jedno dítě.

10. Cena policejního prezidenta

Záchrana muže po pádu z výšky

pprap. Michal Palát

Policista **Michal Palát** se dne 1. 9. 2018 nacházel ve sběrném dvoře, kde slyšel telefonický hovor zaměstnance s tísňovou linkou Zdravotnické záchranné služby o ležící osobě u kontejneru na suť. Po tomto zjištění se policista vydal ihned směrem k tomuto místu, kde uviděl na zemi ležícího muže na levém boku, kterému z nosu vytékala krev. Muž spadl z výšky, když vykládal z vozidla stavební suť. Na první pohled bylo patrné, že muž nedýchá. Kontrolou na krční tepně a zápěstí pravé horní končetiny nebylo možné nahmatat puls. Policista zraněného muže položil do polohy na zádech a začal okamžitě s jeho resuscitací, kterou prováděl nepřímou srdeční masáží, až do příjezdu přivolané ZZS a dále pokračoval, až do chvíle, kdy zdravotníci provedli nezbytné úkony k zajištění životních funkcí resuscitovaného muže. Na základě sdělení ZZS bylo zjištěno, že muž utrpěl akutní infarkt myokardu a byl převezen do nemocnice, kde se ho díky včasné a pohotovému resuscitaci pprap. Michala Paláta podařilo zachránit a jeho stav byl hodnocen jako stabilizovaný.